

Länsstyrelsen
Västernorrland

Bevarandeplan Natura 2000

Gideåbergsmyrarna SE0710065

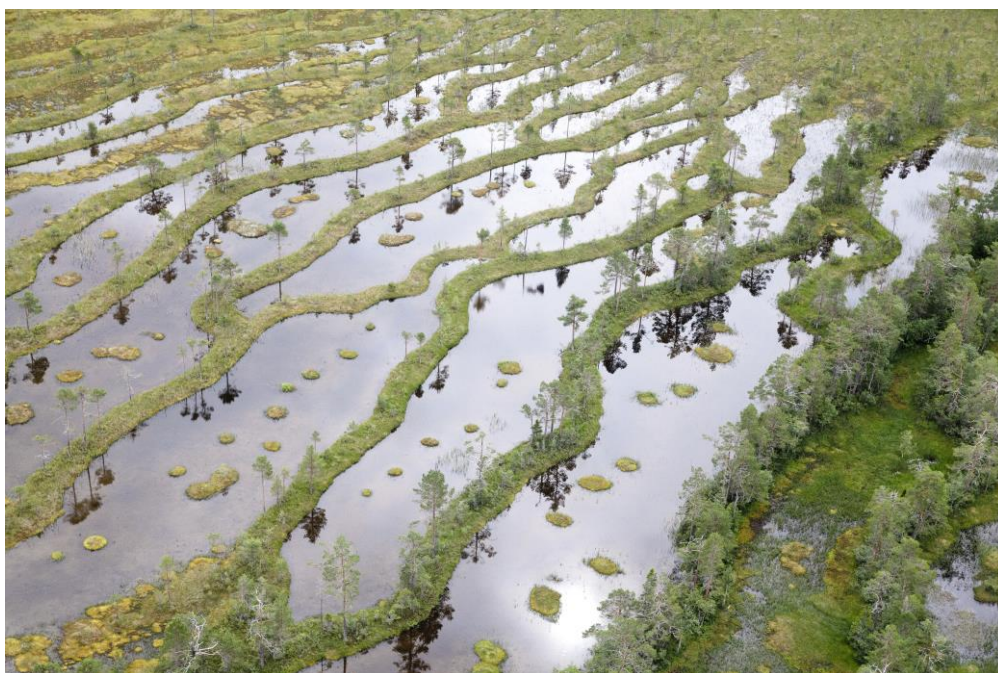

Foto: Jonas Salmonsson

Namn:	Gideåbergsmyrarna
Områdeskod:	SE 0710065
Områdestyp:	SAC 2011-03
Area:	139 hektar
Skyddsform:	Naturresevat
Kommun:	Sollefteå
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Koordinat:	702052/153793
Karta:	19G 4H
Ägarförhållanden:	Statligt/SCA
Uppdaterad:	2018-12

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000	3
1.1 Allmänt om bevarandeplanen.....	3
2. GRUNDER FÖR UTPEKANDE	3
2.1 Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet	3
3. BEVARANDESYFTEN OCH BEVARANDEMÅL.....	4
4. OMRÅDESBESKRIVNING	5
4.1 Allmän områdesbeskrivning	5
4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet.....	5
5. EKOLOGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	5
5.1 För området i dess helhet	5
5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	6
5.3 För ingående arter enligt art- och habitatdirektivet	8
6. HOTBILD MOT NATURA 2000-OMRÅDET	9
7. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	10
7.1 Områdesskydd.....	10
7.2 Skötsel	11
8. BEVARANDESTATUS	11
9. UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	11
10. REFERENSER	12
11. KARTOR	13

1. Allmänt om Natura 2000

Natura 2000 heter det nätverk av skyddsvärda områden som alla EU:s medlemsstater ska bidra till att skapa enligt EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt Fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. Sverige har som medlem i EU åtagit sig att se till att naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus, dvs. att de finns kvar i långsiktigt hållbar omfattning genom att vidta bevarandeåtgärder i form av skydd och skötsel. Genom 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd har EU-direktiven implementerats i svensk lagstiftning. Ett särskilt tillstånd krävs om man vill utföra åtgärder som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt. Som en hjälp vid arbetet med att bevara naturvärdena i Natura 2000-områden samt som ett stöd för verksamheter som bedrivs i anslutning till området ska det finnas bevarandeplaner för samtliga områden.

1.1 Allmänt om bevarandeplanen

Bevarandeplanen är det dokument som ska beskriva vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som ska ange vilka bevarandeåtgärder som planeras. Bevarandeplanen behandlar områdets ingående naturtyper och arter som finns upptagna i EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. En viktig del i arbetet med att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder är formuleringen av bevarandesyfte och bevarandemål för varje Natura 2000-område samt att planera och prioritera vilka bevarandeåtgärder som behövs utifrån i dagsläget kända förhållanden och hot. Bevarandesyftet utgår från 17§ Förordningen om områdesskydd som anger att länsstyrelserna ska upprätta beskrivningar av syftet samt för de livsmiljöer och arter för vilka gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas.

2. Grunder för utpekande

2.1 Ingående naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekade att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art & habitatdirektivet mot bakgrund av att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper (tabell 1) och arter (tabell 2).

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Andel (%)
7230	Rikkärr	13	9
7310*	Aapamyrrar	19	14
9010*	Västlig taiga undergrupp gammal granskog gammal barrblandskog	22	16
9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	66	47
91D0*	Skogbevuxen myr	2	1

*) = Prioriterad naturtyp

Tabell 2. Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Art
1389	Långskaftad svanmossa (<i>Meesia longiseta</i>)

1528	Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)
1902	Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)
1949	Norna (<i>Calypso bulbosa</i>)

3. Bevarandesyften och bevarandemål

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Det främsta bevarandesyftet för Gideåbergsmyrarna är att bevara och återställa ett värdefullt myrkomplex med rik, hävdgynnad kalkkärrsflora samt artrik kalkpåverkad gransumpskog samt de ingående arterna långskaftad svanmossa, myrbräcka, guckusko och norna.

Bevarandesyftet ska uppnås genom att skogen och myren huvudsakligen får utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. För att gynna den speciella artrika och kalkgynnade floran, återställa hydrologin och bibehålla myrarnas hävdgynnade biologiska mångfald kan dock aktiva insatser såsom igenläggning av diken, slyröjning och slåtter på våtmarkerna samt viss luckhugning i skogen ske. Området är skyddat som naturreservat, något ytterligare behov av bevarandeåtgärder är inte känt.

I tabell 3 och 4 finns en sammanfattning av de bevarandemål som anger det tillstånd som bör råda i det enskilda området för att optimera områdets bidrag till uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell, biogeografisk eller EU-nivå.

Tabell 3. Bevarandemål för ingående naturtyper

<i>Naturtyp</i>	<i>Bevarandemål</i>
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 13 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Krontäckning av träd och buskar är högst 5 %. Typiska arter ska ha ej minskande populationer.
7310, Aapamyror	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 19 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Täckningsgraden av träd och buskar ska understiga 10 %
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 22 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Mängden död ved ska över tiden utgöra minst 10 % av totalvolymen ved, dock minst 20 m³ per hektar.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 66 ha Naturlig hydrologisk regim råder.
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 2 ha Naturlig hydrologisk regim och skoglig kontinuitet ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer

Tabell 4. Bevarandemål för ingående arter

<i>Art</i>	<i>Bevarandemål</i>
1389, Långskaftad svanmossa (<i>Meesia longiseta</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Populationens storlek bibehålls eller ökar • Artens livsmiljö bibehålls eller ökar i areal.
1528, Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Populationens storlek bibehålls eller ökar. Minsta antalet individer får ej understiga 650 blommande individer. • Artens livsmiljö, där öppna näringsrikare myrmark utgör väsentlig del, ska bibehållas.
1902, Guckusko (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Populationens storlek bibehålls eller ökar. Minsta antalet individer får ej understiga 800 blommande individer. • Artens livsmiljö, kalk- och näringsrika, fuktiga marker och halvöppna miljöer, ska bibehållas
1949, Norna (<i>Calypso bulbosa</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Populationens storlek bibehålls eller ökar. Minsta antalet individer får ej understiga 10 blommande individer. • Artens livsmiljö ska bibehållas.

4. Områdesbeskrivning

4.1 Allmän områdesbeskrivning.

Gideåbergsmyrarna är belägna på den svaga sluttningen ner mot Faxälvens dalgång. Terrängen är mycket flack och grundvattnet är högt inom hela området. Området består av tre typer av våtmarker. Området i norr, som kallas Rävlarne, är ensträng-flarkmyr med rikvegetation i de våta flarkarna och tallbevuxna fattigare strängar. På Småmyrarna finns ett trädbevuxet ängskärr med ett flertal olika trädslag och på Mellanmyren finns det ett öppet kärr. För att gynna kärleväxterna hålls kärret på Mellanmyren öppet genom regelbunden röjning. Historiskt har myrarna påverkats av både dikning och slåtter. Kartor från 1800-talet visar att myrarna slåttades fram till början av 1900-talet. Tidigare har all myrmark inom reservatet varit öppen slåttermyr. En stor del av Natura 2000 området inom Gideåbergsmyrarna innehåller också mer eller mindre fuktig granskog.

Området har efter hävdens upphörande påverkats av dikningar, troligen för att förbättra skogstillväxten. De diken som har haft störst dränerande effekt har under åren 2010–2015 lagts igen inom EU-projektet Life Ad(d) Mire (se mer info avsnitt 7.2).

4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet

Gideåbergsmyrarna är skyddat som naturreservat för sin enastående blomsterprakt där flera sällsynta orkidéer finns representerade. Ett tiotal orkidéer finns i området bl.a. korallrot, spindelblomster, grönkulla, skogsfru och kärrkniprot.

5. Ekologiska förutsättningar

5.1 För området i dess helhet

Naturlig barrskog med inslag av myrar och våtmarker är idag en värdefull livsmiljö för många arter och har förutsättning att vara det så länge inte området påverkas av modernt skogsbruk och hydrologin inte påverkas i närområdet.

5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

7230, Rikkärr. Öppna eller skogklädda kärr i betydelsen minerotrofa myrar med ständig tillförsel av mineralrikt vatten från omgivningen. pH-värdet är högre än i andra myrtyper, vanligen 6 eller högre. Vegetationen domineras av olika stråväxter och örter. Bottenskiktet byggs upp av s.k. brunmossor eller i vissa fall vitmossor. Många rikkärr, särskilt i södra Sverige har hävdats genom ängsbruk och betesdrift, vilket påverkat vegetationens sammansättning. Många rikkärr som idag inte betas växer därför igen till sumpskog.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget fall där förändringen är en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.
- hävd i form av återkommande slyröjningar, slåtter eller extensivt bete är en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska bibehållas.
- De strukturer/formelement (ex.gungflyn) som finns på myren bibehålls och har oförändrad omfattning och geografisk spridning. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller positiva förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.

7310, Aapamyrrar. Myrkomplex som domineras av kärr i de centrala delarna.

Hydrotopografiska myrtyper som strängflarkkärr och olika typer av blandmyrrar räknas automatiskt till aapamyrrar. Andra myrtyper som kan ingå i dessa komplex är nordliga mossar av rostvitmossa-typ, topogena och soligena kärr, backkärr och sumpskog. Aapamyren är nordlig och bäst utbildad norr om Dalälven.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Hydrologi och hydrokemi bör inte påverkas negativt, bl a får torv inte oxideras som en följd av mänsklig påverkan utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar.
- Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget är en positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- De strukturer (ex. tuvor, strängar, flarkar, flarkgölar) som finns på myren bibehålls och har oförändrad omfattning och geografisk spridning. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

9010, Västlig taiga. Naturliga, gamla, barrträdsdominerade skogar i norra och mellersta Sverige samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig

omfattats av större kalavverkningar. Naturtypen hyser mycket stor variation av arter allt från vanliga skogsarter till en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och insekter (främst skalbaggar) mm.

Undergrupper:

Gamla grandominerade skogar, Gamla barrblandskogar utgör de naturliga skogarnas kärna och omfattar rikligt med grovvuxna träd och murken ved av varierande ålder.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd) av t.ex. asp, sälg och rönn är viktiga substrat, och dessutom viktiga som hålträd för fåglar.
- Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat är död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd med dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar.
- Ostörd hydrologi i framför allt sumpskogsmiljöer, samt i angränsande myrmark.

9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ är enligt definition barrskogar eller blandskogar med gran på näringsrika jordar. Lokalerna ligger ofta i låglandet, i dalgångar eller på sluttningar med finsediment och rörligt markvatten. Högorter och ormbunkar dominerar men i torrare partier är lågorter vanligare. Översilade örtrika sumpskogar på sluttande mineraljordar kan ingå. Skogen kan vara måttligt påverkad av mänskliga aktiviteter såsom kreatursbete eller plockhuggning.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- en skoglig kontinuitet med en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik.
- den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karakteristiska arterna har, så att de kan finnas kvar och öka i antal.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.

91D0, Skogbevuxen myr. Myrar som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen ska vara minst 25 % och högst 70 %. Naturtypen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av trädbestånd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar som t.ex. stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi.

- Förekomst av substrat för främst mossor och lavar. Exempel på substrat är död ved (högstubbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och nedbrytningsgrad), gamla och grova träd av olika trädslag.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

5.3 För ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

1389, Långskaftad svanmossa (*Meesia longiseta*) växer på myrar av medelrik typ, på mineralrika gungflyn, samt vid sumpiga sjö- och åstränder i kalkområden. Arten förväntas normalt kunna sprida sig som mest 1 m vegetativt, och 5 km med sporer under ett år. Arten är rödlistad i Sverige och placerad i kategorin missgynnad (NT).

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Intakt hydrologi och hydrokemi på växtplatserna

1528, Myrbräcka (*Saxifraga hirculus*) växer huvudsakligen i källor/källpåverkade myrar med hög elektrolythalt. Den klassiska miljön är järnockrakällor. I vissa områden förekommer den i kalkrika miljöer men den förekommer även i helt kalkfria områden. I södra Sverige är arten till viss del hävdgynnad. Artens blommor är insektpollinerade, fröna sprids med vind, men även i vatten, en rimlig uppskattning av spridningsavstånd är 100 m.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Artens livsmiljö, tämligen solöppna marker utan i någon högre grad påverkat fältskikt, ska bevaras och ingen igenväxningsvegetation ska förekomma.
- Någon form av markstörning behövs förmodligen för etablerande av nya individer

1902, Guckusko (*Cypripedium calceolus*) förekommer nästan enbart på kalkrika, näringsrika och fuktiga marker och växer helst i halvöppna miljöer. Tillgång på rörligt markvatten är viktigt för arten. Guckusko gynnas av måttlig störning så länge fältskiktet och hydrologin inte påverkas i större utsträckning. Arten sprider sig vegetativt med jordstammar, men även med mycket lätta vindspridda frön. En rimlig uppskattning av spridningsavstånd är upp till 1000 m. Guckusko är känslig för bete, eller snarare trampet från betande djur. Arten gynnas av en måttlig störning, som håller markerna någorlunda solöppna utan att påverka fältskiktet i någon högre grad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Livsmiljön är bevarad.
- Täckningsgraden av högre vegetation är måttlig.
- Markskiktet är intakt.
- Naturlig hydrologisk regim ska råda inom området.

1949, Norna (*Calypso bulbosa*) är en liten orkidé som har en stor rosa blomma med toffelformad läpp. Den växer i frisk till fuktig barrskog och blommar i maj-juni med en ensam blomma som blir två till tre centimeter lång. Växtplatsen utgörs normalt av sluttningar med rörligt markvatten. Markskiktet behöver störas för etablering av nya individer. Artens blommor är insektpollinerade, fröna är vindspridda. En uppskattning av spridningsavstånd är 500 m. Norna är rödlistad i Sverige och placerad i kategorin missgynnad (NT).

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Halvöppna lokaler på mark med högt pH, på kalk- eller grönstensunderlag.
- Arten gynnas av en måttlig störning, som håller markerna någorlunda solöppna utan att påverka fältskiktet i någon högre grad.

6. Hotbild mot Natura 2000-området

Gideåbergsmyrarna är skyddad som naturreservat, vilket innebär att de stora hoten är undanröjda. Verksamheter och faktorer som kan tänkas påverka Natura 2000-området negativt visas i tabell 5.

Vid beskrivandet av hotbilden för ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel. Tyngdpunkten för hotbilden av varje enskilt Natura 2000-objekt ligger främst på lokala hot från landskaps- till artnivå.

Tabell 5. Verksamheter och faktorer som kan påverka Natura 2000-områdets naturtyper och arter negativt

<i>Naturtyp/Art</i>	<i>Hot</i>
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet. • Torvbrytning är ett hot mot habitatet idag då det finns en risk för att efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel blir större. • Genom att anlägga skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras. • Skogsbruk och andra företag som innebär att närliggande fastmark avverkas kan innebära negativa konsekvenser för området. Hotet kan minskas genom att en skyddszon enligt skogsvårslagens rekommendationer lämnas intill mossen. • Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i habitatet kan bl.a. ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition. En zon närmast habitatet undantagen från spridning minskar hotet. • Markexploatering, som t ex anläggning av nya vägar, byggnader, anläggning av mast, mm.
7310, Aapamyrar	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet. • Torvbrytning är ett hot mot habitatet idag då det finns en risk för att efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel blir större. • Genom att anlägga skogsbilvägar över eller i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras. Provisoriska vintervägar över myren kan tillåtas för att skogsbruksåtgärder.

	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruk och andra företag som innebär att närliggande skog på fastmark avverkas kan innebära är näringsämnen läcker ut på myren. Hotet kan undvikas genom att en skyddszon enligt skogsvårdslagens rekommendationer lämnas intill mossen. • Spridning av till exempel kalk, aska och gödningsämnen i habitatet kan bl.a. ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition. En zon på 50 meter närmast habitatet undantagen från spridning minimerar hotet. • Markexploatering, som t ex anläggning av nya vägar och större förstärkningsarbeten på befintliga vägar.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området som ger negativa effekter. • Markexploatering som t.ex. vägutbyggnad.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området. • Buskröjning tar bort värdväxter för många mykorrhizasvampar, samt förändrar ljusinsläpp och jordmån. • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och utökning av befintliga vägar. • Exploatering för samhällsbyggande av olika former.
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Ingrepp i kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag. • Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. En zon på 50 m närmast habitatet undantagen från spridning antas minska hotet.
1389, Långskaftad svanmossa (<i>Meesia longiseta</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Negativa förändringar i hydrologi och hydrokemi, genom till exempel dikning. • Otilräcklig hävd, igenväxning av artens livsmiljö
1528, Myrbräcka (<i>Saxifraga hirculus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Negativa förändringar i hydrologi och hydrokemi, genom till exempel dikning. • Otilräcklig hävd, igenväxning av artens livsmiljö
1902, Guckusko (<i>Cypridium calceolus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom området. • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och torvbrytning. • Exploatering av olika former t ex vägdragningar. • Igenväxning, för tät skog. • För högt markslitage kan kompaktera/skada marken så att hydrologin förändras samt effektivt hindra arten att spridas vegetativt. • Plockning och uppgrävning
1949, Norna (<i>Calypso bulbosa</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Om skogen sluter sig och blir för tät så påverkar det oftast arten negativt.

7. Bevarandeåtgärder

7.1 Områdesskydd

Området är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat enligt svensk lag. Området har därför det rättsliga skydd som det kan tänkas behövas. Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs det tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett natura 2000-område.

Tillståndsprövningar ska utgå från hur verksamheten eller åtgärden påverkar områdets bevarandemål och möjligheten för området att uppnå bevarandesyftet. Området ligger även

inom Stensjö-Gideåbergs rikområde som är riksintresse för naturvård (enligt 3 kap 6§ miljöbalken).

7.2 Skötsel

Området lämnas i huvudsak för fri utveckling där naturliga processer får råda. För att gynna den speciella artrika och kalkgynnade floran, återställa hydrologin och bibehålla myrarnas hävdgynnade biologiska mångfald kan dock aktiva insatser såsom igenläggning av diken, slyröjning och slåtter på våtmarkerna samt viss luckhuggning i skogen ske. Mellanmyren röjs och/eller slås regelbundet för att gynna kärlväxterna. Spångning av stigar mm. kan behövas för att minska slitaget från det rörliga friluftslivet.

Under åren 2010–2015 har hydrologisk återställning genomförts inom EU-projektet Life Ad(d) Mire för att försöka återskapa en mer naturlig hydrologi. Åtgärder har genomförts längs tre diken om totalt 1031 meter och den återställda ytan är cirka 8 hektar. Med hjälp av en 9 tons grävmaskin med bandbredd 50 cm som tog sig fram på stockmattor för att minimera påverkan på hydrologin lades diken igen. Massor från dikesvallarna användes för att fylla igen diken. Var 50–70 meter byggdes dämmen av tvärgående plankor och fiberduk. Dämmena täcktes med massor från dikesvallarna. Vid Rävlarne har de avskurna strängarna byggts upp för att återskapa vattenfyllda flarkar. Idag går avrinningen från området långsammare än tidigare och Mellanmyran är också blötare än innan åtgärderna. Vid Småmyrarna har igenväxningsvegetation röjts. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder visas i tabell 6.

Tabell 6. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

<i>Skötselåtgärd</i>	<i>Tidpunkt</i>	<i>Prioritet</i>
Fri naturlig utveckling	Tills vidare	1
Röjning och slåtter på Mellanmyran	Vid behov, med 2–3 års mellanrum	2
Röjning av buskar, småskalig avverkning av träd intill förekomster av norna och guckusko.	Vid behov	2
Igenläggning av diken	Vid behov	2
Anordningar för minskat slitage	Vid behov	3

8. Bevarandestatus

Bevarandestatusen för området i sin helhet är gynnsam då området är relativt opåverkat från storskaligt skogsbruk. En god hydrologisk regim råder efter de åtgärder som genomfördes inom LIFE Ad(d) Mire. Bestånden för de ingående arterna är också välmående och livskraftigt.

9. Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av naturtyper och arter sker enligt Naturvårdsverket riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och är beskrivna i regionala uppföljningsplaner på Naturvårdsverkets hemsida. Områdesvis uppföljning kommer att ske inom ett enskilt Natura 2000 område ifall det finns faktorer som där behöver följas upp särskilt och som inte fångas upp av den regionala uppföljningsplanen. Utvärdering av gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter sker på biogeografisk nivå, för Västernorrlands län den boreala regionen.

Inom Gideåbergsmyrarna bör guckusko och norna tas hänsyn till i uppföljningen. Uppföljningen sker enligt följande:

1902, Guckusko (*Cypripedium calceolus*) och 1949, Norna (*Calypso bulbosa*)

- Lokalen skall besökas vart 3:e år.
- Vid besöken skall antalet individer räknas. Dessutom anges antalet blommande och icke blommande skott. En uppskattning av växtplatsens totala yta skall göras och markeras på karta.
- En uppföljning av restaureringsåtgärderna skall göras vid varje besök i området.

10. Referenser

Förutom de nedan nämnda finns ett stort antal artiklar och referat om Gideåbergsmyrarna, de flesta samlade på Länsstyrelsen.

Bergvall, F. *Orkidémyrarna i Gideåberg*. Natur i Ångermanland och Medelpad. 1953.
Mascher, J. W. 1990. *Ångermanlands flora*. Lund.

Brunett J, Hultgren K, 1989, *Sumpskogsinventering i Ramsele, Edsele och Helgums socknar*. Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Guvå L, 1972, *Naturvårdsinventering i Västernorrlands län, del 2 Ångermanland*.

Grundström, S & Uppsäll, S. 1994. *Skyddsvärda våtmarker i Västernorrlands län*. Länsstyrelsen i Västernorrlands län 1994:2

Inventering av Guckusko och Norna inom Natura 2000-områden. Länsstyrelsen i Västernorrlands län. 2002.

Åström K, 1986, *Vägen ut i Ramseles natur*, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, *Myrskyddsplan för Sverige*. Naturvårdsverket, 1994

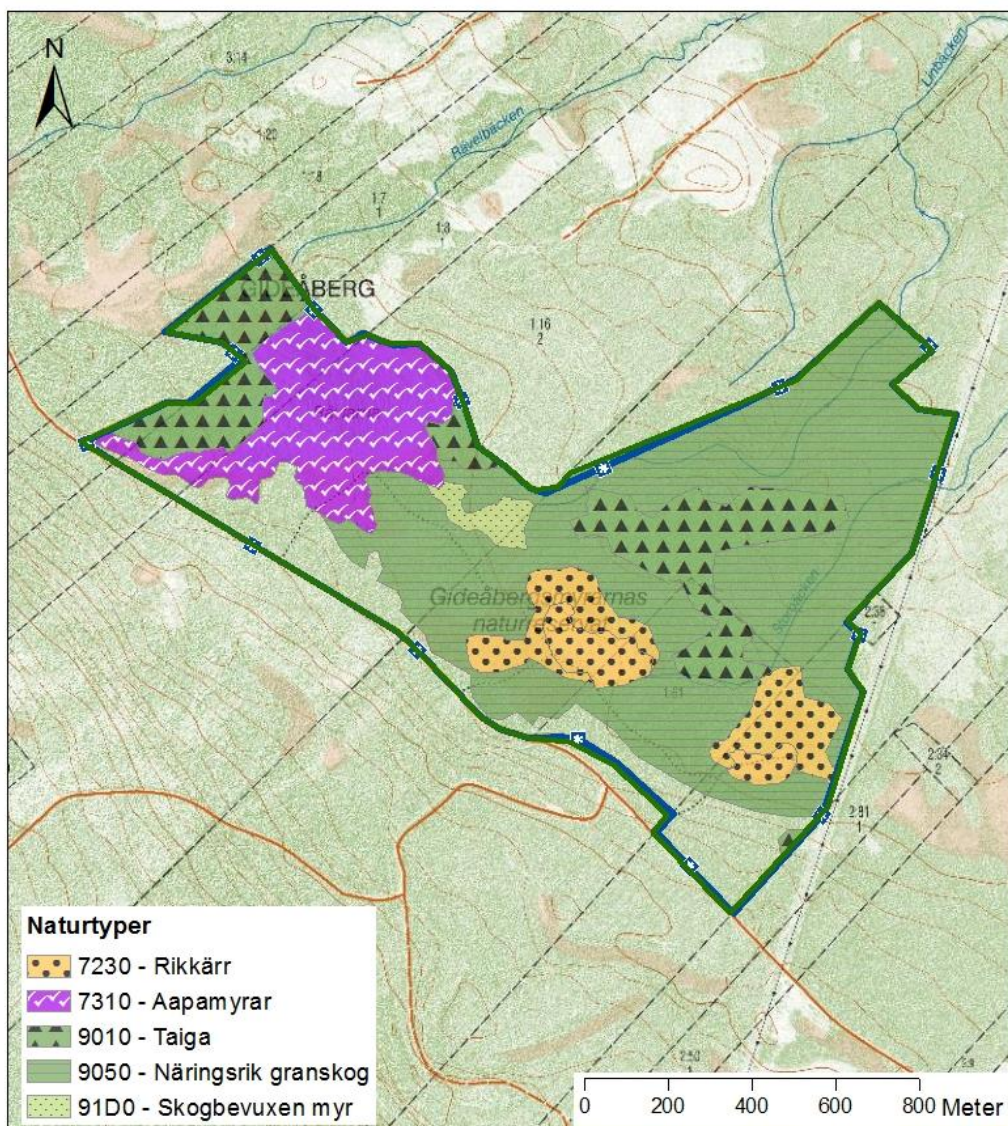
Art-och habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EEG an den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007

Natura 2000 i Sverige, handbok med allmänna råd, Naturvårdsverkets handbok 2003:9

15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

11. Kartor

Kartorna nedan visar de ingående naturtypernas utbredning samt en översikt av området. Aktuell information om naturtyperns utbredning och arter i ett enskilt område finns på Naturvårdsverkets hemsida, kartverket skyddad natur. Observera att det är naturtypernas utbredning och förekomst i verkligheten som gäller vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Det innebär att både rapporterad areal och det som framgår av naturnaturtypskartan (NNK) kan behöva säkerställas med ytterligare uppgifter, t.ex. fältinventeringar.

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan